

DISCIPLINSKA ODGOVORNOST POLICIJSKIH SLUŽBENIKA U REPUBLICI CRNOJ GORI

U radu se, uz navođenje stajališta pravne teorije, daje prikaz i opis pravnog uređenja disciplinske odgovornosti policijskih službenika u pravu Republike Crne Gore. Zaključak je autora da je zakonodavac propisao dostatan broj povreda službene dužnosti i disciplinskih mjera, omogućujući na taj način da se pravno kvalificiraju sva nedopuštena ponašanja i da se mjera individualizira prema pojedinom djelu odnosno počinitelju. Posebno treba izdvojiti da su propisane detaljne postupovne odredbe koje omogućuju brzu provedbu disciplinskog postupka i zaštitu prava policijskih službenika u tom postupku, te određuju dostatno vrijeme za okončanje disciplinskog postupka kada se predmet vrati na ponovno postupanje od strane suda. Postojećoj pravnoj regulativi se primjedba prvenstveno može staviti zbog omogućavanja da se za isto djelo policijskom službeniku izreče više disciplinskih kazni.

Ključne riječi: disciplinska odgovornost, disciplinski postupak, policijski službenik, Republika Crna Gora, službena dužnost

1. UVOD

U Republici Crnoj Gori policijski službenici su državni službenici koji u sastavu Policije, kao tijela Ministarstva unutarnjih poslova (dalje: Ministarstvo), primjenom policijskih ovlasti obavljaju policijske poslove¹. Obavljanje policijskih poslova temelji se na načelima zakonitosti, profesionalizma, suradnje,

¹ Policijski poslovi, u smislu Zakona o unutarnjim poslovima, su: 1. zaštita sigurnosti i građana i Ustavom utvrđenih sloboda i prava; 2. zaštita imovine; 3. sprječavanje vršenja i otkrivanje krivičnih djela i prekršaja; 4. pronalaženje počinitelja krivičnih djela i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim tijelima; 5. održavanje javnog reda i mira; 6. osiguranje javnih okupljanja građana visokog sigurnosnog rizika; 7. osiguranje određenih osoba, objekata i prostora; 8. inspeksijski nadzor i kontrola sigurnosti u prometu; 9. granična kontrola; 10. kontrola kretanja i boravka stranaca; 11. osiguranje uvjeta za izvršenje zadržavanja osoba; 12. drugi poslovi propisani zakonom (čl. 10. Zakona o unutarnjim poslovima, (dalje: ZUP), Službeni list Crne Gore, broj: 44/12, 36/13, 1/15).

razmjernosti u primjeni ovlasti, efikasnosti, nepristranosti, nediskriminacije i pravovremenosti. Policijski službenik je dužan, i kada nije na dužnosti, samoinicijativno pružiti pomoć svakoj osobi koja se nalazi u opasnosti, spriječiti ili suzbiti radnje koje mogu narušiti javni red i mir ili ugroziti život ljudi, teritorijalni integritet i imovinu države i Ustavom utvrđeni poredak (čl. 3.st.2., čl. 10., čl. 11. i čl. 12. ZUP-a)².

Policijski službenici su dužni pridržavati se obveza propisanih zakonom, koje u ukupnosti čine službenu dužnost. Poštivanje službene dužnosti ima za cilj osiguranje pravilnog i učinkovitog obavljanja službe, te očuvanje časti i ugleda policijskog službenika i službe u cjelini. Ukoliko prekrše službenu dužnost policijski službenici podliježu disciplinskoj odgovornosti³ (čl. 104.st.1. ZUP-a) koja se može definirati kao poseban vid pravne odgovornosti za povredu zakonskih obveza i pravila struke, za koju se u propisanom postupku od strane nadležnog tijela izriče zakonom određena kazna⁴.

Odgovornost za krivično djelo ili prekršaj ne isključuje disciplinsku odgovornost⁵ (čl. 81. Zakona o državnim službenicima i namještenicima (dalje: ZDSN), Službeni list Crne Gore, broj: 39/11, 50/11, 66/12, 34/14, 53/14).

Pretpostavke disciplinske odgovornosti su: krivnja⁶, ubrojivost, određenost povrede i kazne zakonom, protupravnost⁷.

² Na prava, obveze i odgovornosti zaposlenih u Ministarstvu, koja nisu uređena ZUP-om, primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima te supsidijarno opći propisi o radu (čl. 7. ZUP-a).

³ Cardona (2003: 2), opravdanje "*ius puniendi*" uprave nalazi u tome da se time „pojačava unutarnju disciplinu i odgovornost za zlouporabe i loše izvršenje, te osigurava da svi zaposleni poštuju svoje obveze.”

⁴ Disciplinska odgovornost se u pravnoj teoriji definira kao: „odgovornost radnika za ispunjenje ugovornih i drugih obveza iz radnog odnosa“ (Rajšter Vranović, 2009: 11); „pravna odgovornost zaposlenog za povredu radne obveze ili povredu radne discipline“ (Mandić, 2011: 551); „odgovornost za povredu radnih dužnosti i obveza, za koje se izriču disciplinske mjere“ (Brajčić, 2001: 333); „odgovornost za povredu radnih dužnosti i obveza, i koja je kao takva specifičan vid pravne odgovornosti, jer se primjenjuje samo na fizičke osobe koje su u radnom odnosu“ (Simović, 2003: 872.); „odgovornost zaposlenih zbog povrede radnih obveza i dužnosti“ (Šunderić, 2005: 193). Međutim „disciplinski postupak nema samo funkciju zaštite interesa poslodavca, nego i navodnom počinitelju disciplinskog prijestupa osigurava pravnu zaštitu od moguće samovolje i pristranosti poslodavca.“, Krašovec, 2006:27).

⁵ Uzimajući za primjer krađu koju na štetu državne imovine počini državni službenik, Cardona (2003:5) ističe da je „za kazneno djelo kazna zatvor, a za povredu službene dužnosti kazna je otpuštanje iz državne službe. Inače bi bilo moguće da se državni službenik, koji je osuđen za krađu, automatski vrati u službu nakon služenja zatvorske kazne ili odlaganja izvršenja kazne. To bi pravni sustav činilo nedosljednim. Kada odsluži zatvor njemu pripada sloboda, ali ne nužno i pravo da se ponovno zaposli u državnoj službi, koje pravo bi trebalo biti, uobičajeno zauvijek, oduzeto mu disciplinskom kaznom“.

⁶ Policijski službenik disciplinski je odgovoran za povredu službene dužnosti ako je povredu izvršio namjerno ili iz nehaja (čl. 2. Pravilnika o utvrđivanju disciplinske odgovornosti policijskih službenika (dalje: Pravilnik), Službeni list Crne Gore, broj: 31/13).

⁷ „Pravna zabluda ne dolazi u obzir kao analogna osnova isključenja odgovornosti u disciplinskom pravu, jer su radnici dužni poznavati propise radne discipline, svoje obveze i odgovornosti, kao i propise o povredama radne discipline.“, Čukić, 2006:49.

2. POVREDE SLUŽBENE DUŽNOSTI

“Povrede službene dužnosti predstavljaju narušavanje posebnih dužnosti i ovlaštenja službenih osoba, te povredu integriteta službe od samih nositelja službenih ovlasti.” (Milković, 2005:58)⁸.

Lakše povrede službene dužnosti su blaži oblik odstupanja od pravnih propisa i od načela na kojima se temelji obavljanje službene dužnosti odnosno one su kao takve blaži oblik povrede pravila struke. Pored lakših povreda službene dužnosti propisanih za državne službenike i namještenike⁹, kao dodatne lakše povrede službene dužnosti policijskih službenika propisane su: 1. nepropisno postupanje s povjerenim sredstvima za rad; 2. neuljudan odnos prema građanima i suradnicima za vrijeme rada; 3. nenošenje ili neuredno nošenje službene odore, oružja ili opreme; 4. neuredan osobni izgled (čl. 105. st.1. ZUP-a).

Teže povrede službene dužnosti su posebno teški oblici kršenja načela zakonitosti, te pravila i načela struke¹⁰, a utvrđuju se isključivo zakonom. Ovo iz razloga što su kazne, pa time i posljedice po službenike, daleko teže nego kod lakših povreda službene dužnosti. Uz teže povrede službene dužnosti određene za državne službenike i namještenike¹¹, kao dodatne teže povrede službene

⁸ „Povrede službene dužnosti državnih službenika u obavljanju državne službe kršenja su odnosno povrede nekog od prava ili dužnosti iz službeničkog odnosa.“, Drmić, 2010:772.

⁹ Lakše povrede službene dužnosti su: 1. nepoštivanje radnog vremena; 2. neuredno čuvanje službenih spisa ili podataka; 3. neopravdano izostajanje s posla do tri radna dana; 4. nenošenje službenog odijela, odnosno oznake sa osobnim imenom; 5. nepravilno korištenje oznake sa osobnim imenom; 6. neobavješćavanje neposrednog rukovoditelja o propustima u vezi sa zaštitom na radu; 7. neobavješćavanje neposrednog rukovoditelja o spriječenosti dolaska na rad u roku od 24 sata, bez opravdanih razloga; 8. povreda pravila i standarda koji su Etičkim kodeksom državnih službenika i namještenika propisani kao lakše povrede službene dužnosti; 9. druge povrede utvrđene zakonom kao lakše povrede službene dužnosti (čl. 82. ZDSN-a).

¹⁰ Težim povredama dužnosti iz službeničkog odnosa se „grublje povređuju uspostavljena pravila ponašanja službenika i mogu se ugroziti i širi interesi društva.“, Ilić, 2012:381.

¹¹ Teže povrede službene dužnosti su: 1. neizvršavanje ili nesavjesno, nepravovremeno ili nemarno vršenje službenih obveza; 2. odbijanje izvršavanja naloga ili radnog zadatka; 3. nepravilno korištenje i raspolaganje povjerenim sredstvima; 4. zloupotreba položaja ili prekoračenje ovlasti u službi; 5. svako propuštanje ili radnja koja onemogućava građanina ili pravnu osobu u ostvarivanju prava koja im po zakonu pripadaju; 6. neopravdano izostajanje sa posla tri dana uzastopno; 7. odavanje tajnih podataka; 8. izražavanje političkih uvjerenja u vršenju poslova; 9. nasilničko, nedolično ili uvredljivo ponašanje prema čelniku državnog tijela, državnim službenicima, namještenicima i strankama ili iskazivanje bilo kakvog oblika netrpeljivosti; 10. dolazak na posao u pripitom stanju, opijanje tijekom rada ili korištenje opojnih droga; 11. davanje netočnih podataka koji su od utjecaja za donošenje odluke; 12. ponavljanje lakših povreda službene dužnosti; 13. povreda radnih obveza uslijed kojih su nastupile teže posljedice za stranke ili državno tijelo; 14. kršenje obveze izbjegavanja sukoba interesa ili prijavljivanja mogućeg sukoba interesa; 15. kršenje obveze predavanja državnom tijelu dara dobivenog od trećih osoba koji dar nije smio primiti (u slučaju kada nije mogao odbiti dar niti ga vratiti darodavcu) ili prijavljivanja prigodnih darova manje vrijednosti; 16. ograničavanje ili uskraćivanje prava državnom službeniku, odnosno namješteniku koji podnese prijavu za krivično djelo protiv službene dužnosti ili krivično djelo ili radnju sa obilježjima korupcije; 17. neopravdano odsustvo sa stručnog osposobljavanja i usavršavanja na

dužnosti policijskih službenika propisane su: 1. davanje podataka neovlaštenim osobama; 2. nepravilno ili nenamjensko korištenje i raspolaganje povjerenim sredstvima; 3. poduzimanje ili nepoduzimanje bilo koje radnje kojom se onemogućava ili otežava funkcioniranje službe; 4. ponašanje u službi ili izvan službe suprotno Kodeksu policijske etike¹²; 5. iznošenje neistinitih podataka o Ministarstvu; 6. odbijanje ili odlaganje izvršenja službenog naređenja, neizvršavanje službenog naređenja ili omalovažavanje naređenja neposrednog rukovoditelja, nadležnog državnog tužitelja ili osobe koja rukovodi izvršenjem službenog zadatka, izdanog u vršenju ili povodom vršenja policijskih poslova; 7. samovoljno napuštanje radnog mjesta; 8. samovoljno napuštanje jedinice ili mjesta određenog za pripravnost; 9. izdavanje ili izvršavanje naređenja kojim se protupravno ugrožava sigurnost osoba ili imovine; 10. nepoduzimanje ili nedovoljno poduzimanje mjera za sigurnost osoba, imovine i povjerenih stvari; 11. svaka radnja, odnosno propuštanje radnje kojom se onemogućava, ometa ili otežava izvršavanje službenih zadataka; 12. nepoduzimanje ili nedovoljno poduzimanje mjera i radnji od strane neposrednog rukovoditelja ili odgovornog policijskog službenika u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja u vezi sa podnijetom pritužbom ili prigovorom građana na postupanje policijskog službenika; 13. ponašanje koje narušava odnose među službenicima odnosno namještenicima; 14. gubitak ili oštećenje oružja, tehnike, opreme ili sredstava kojima je policijski službenik zadužen ili ih koristi u obavljanju službenih zadataka; 15. nepoduzimanje mjera ili nepružanje pomoći, u okviru svojih službenih obveza, drugim državnim tijelima; 16. protupravno pribavljanje osobne ili imovinske koristi za sebe ili drugoga u vezi sa službom; 17. bavljenje poslovima koji su nespojivi sa službenom dužnošću ili bez pisanog odobrenja ministra ili osobe koju on ovlasti; 18. izdavanje naređenja čije bi izvršenje predstavljalo krivično djelo; 19. prikrivanje izvršenja teže povrede službene dužnosti od strane neposrednog rukovoditelja; 20. nepostupanje po usmenom ili pisanom zahtjevu policijskog službenika ovlaštenog za vršenje unutarnje kontrole policije ili onemogućavanje

koje je državni službenik, odnosno namještenik upućen; 18. nepodnošenje prijedloga za pokretanje disciplinskog postupka (od strane neposrednog rukovoditelja) u slučaju kada postoje činjenice i okolnosti koje ukazuju na povredu službene dužnosti; 19. druge povrede utvrđene zakonom kao teže povrede službene dužnosti (čl. 83. ZDSN-a); Odredbom o nesavjesnom, nemarnom, nepravodobnom ili neizvršavanju službeničke obveze mogu se obuhvatiti sva kršenja službenih obveza u službi, pa se ona može ocijeniti kao generalna klauzula u slučaju da određeno činjenje ili propuštanje u službi nije obuhvaćeno drugom pravnom kvalifikacijom. Lubarda (2001: 247) i Kolakušić (2006: 4), ističu da ovakva formulacija nije dovoljno precizna, no Dedić s pravom ukazuje kako je bitno da „kod povrede radnih dužnosti postoji jasna prethodna određenost radnih dužnosti zaposlenika odnosno radnika u propisu, kolektivnom ugovoru, općem aktu poslodavca ili pak u ugovoru o radu. Ukoliko su sve dužnosti unaprijed utvrđene, nije teško utvrditi da li određeni čin ili propust zaposlenika predstavlja ili ne predstavlja povredu tako utvrđenih radnih dužnosti.”, Dedić i dr., 2005: 324.

¹² Kodeks policijske etike predstavlja skup načela o etičkom postupanju policijskih službenika koji se temelji na međunarodnim standardima (čl. 15. ZUP-a). Kodeks policijske etike donijelo je Ministarstvo, a objavljen je u Službenom listu Crne Gore, broj: 46/13.

ili ometanje obavljanja poslova unutarnje kontrole policije; 21. nepodnošenje prijedloga za privremeno udaljenje; 22. davanje izjava i priopćenja bez odobrenja ministra ili osobe koju on ovlasti; 23. nepodvrgavanje izvanrednom kontrolnom zdravstvenom pregledu; 24. nedostavljanje izvještaja o imovini i prihodima¹³; 25. davanje netočnih podataka u izvještaju o imovini i prihodima; 26. svaki vid korupcije (čl. 106. st. 1. ZUP-a).

3. DISCIPLINSKE MJERE

Disciplinske mjere jesu one zakonom propisane sankcije koje nadležno tijelo izriče službeniku za povredu službene dužnosti nakon provedenog postupka zbog povrede službene dužnosti¹⁴. Svrha kažnjavanja jest postizanje generalne i specijalne prevencije.

Za lakše povrede službene dužnosti mogu se izreći: 1. pisana opomena; 2. novčana kazna u iznosu do 10% mjesečne zarade isplaćene za mjesec u kojem je počinjena povreda službene dužnosti (čl. 105. st.2. ZUP-a). Opomena je pravna sankcija jer se izriče za povredu pravnih, a ne moralnih normi.

Za teže povrede službene dužnosti može se izreći jedna od slijedećih disciplinskih mjera: 1. novčana kazna u iznosu od 20% do 40% mjesečne zarade isplaćene za mjesec u kojem je učinjena povreda službene dužnosti, za razdoblje od jednog do šest mjeseci; 2. nemogućnost stjecanja višeg zvanja u razdoblju od dvije do četiri godine; 3. raspoređivanje na drugo radno mjesto za koje je predviđeno neposredno niže zvanje, na vrijeme od jedne do dvije godine; 4. uvjetni prestanak radnog odnosa; 5. prestanak radnog odnosa (čl. 106. st. 2. ZUP-a). Prestanak radnog odnosa je najteža sankcija „jer tu nema nikakvog elasticiteta – nikakvog pooštavanja odnosno ublažavanja kazne.“ (Nikolić, 2008: 185). Državnom službeniku, odnosno namješteniku radni odnos prestaje po sili zakona ukoliko mu je u disciplinskom postupku izrečena mjera prestanka radnog odnosa (čl. 123. st. 1. al. 8. ZDSN-a).

Prilikom izricanja disciplinske mjere za učinjenu povredu službene dužnosti uzimaju se u obzir otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, a naročito: priznanje, disciplinska kažnjavanost, težina povrede i njezine posljedice, stupanj odgovornosti, okolnosti pod kojima je učinjena povreda, osobne prilike i imovno

¹³ Policijski službenici u zvanju glavni policijski inspektor, viši policijski inspektor I klase, viši policijski inspektor, samostalni policijski inspektor, glavni policijski savjetnik, viši policijski savjetnik I klase, viši policijski savjetnik i samostalni policijski savjetnik, dužni su podnijeti izvještaj o imovini i prihodima, kao i imovini i prihodima bračnih i izvanbračnih supružnika i djece koja žive u zajedničkom domaćinstvu, u skladu sa posebnim zakonom. Izvještaj se dostavlja Ministarstvu do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu (čl. 103. st. 1. i 2. ZUP-a).

¹⁴“(…) disciplinska mjera mogla bi se označiti kao određena sankcija protiv određenog počinitelja disciplinskog djela, koja se sastoji u određenom moralnom djelovanju ili ograničavanju ili oduzimanju prava i položaja ili svojstva radnika, a za čije je izricanje nadležno određeno disciplinsko tijelo.”, Dedić i dr., 2005:326. Benković (2010: 77) disciplinske kazne dijeli na: moralne (koje pogađaju samo ugled zaposlenika), profesionalne (koje pogađaju položaj zaposlenika u radnom odnosu) i novčane (koje pogađaju imovinu, odnosno prihode zaposlenika).

stanje policijskog službenika¹⁵ (čl. 8. Pravilnika).

Ako državni službenik, odnosno namještenik, u roku od dvije godine od dana pravomoćnosti izrečene disciplinske mjere za lakšu povredu službene dužnosti, odnosno u roku od pet godina od dana pravomoćnosti izrečene disciplinske mjere za težu povredu službene dužnosti, osim mjere prestanka radnog odnosa, ne učini novu povredu službene dužnosti, upisana disciplinska mjera se briše iz Centralne kadrovske evidencije i smatra se da državni službenik, odnosno namještenik nije bio disciplinski kažnjavan¹⁶ (čl. 92. ZDSN-a).

Tablica 1. Odluke u disciplinskim postupcima za teže povrede službene dužnosti u razdoblju od 2009. do 2014. godine¹⁷

Godina	Broj okrivljenih policijskih službenika	Novčana kazna	Nemogućnost stjecanja zvanja u trajanju od 2 godine	Prestanak radnog odnosa	Oslobađanje od odgovornosti	Obustava postupka	Prekid postupka
2009.	198	148	/	8	39	3	/
2010.	133	89	/	8	33	3	/
2011.	78	67	/	9	/	2	/
2012.	66	49	/	/	16	1	/
2013.	62	51	/	/	11	/	/
2014.	70	46	6	1	14	/	3
Ukupno	607	450	6	26	113	9	3

¹⁵ „Imajući u vidu sve okolnosti (olakšavajuće i otežavajuće) disciplinskog djela, subjektivne i objektivne prirode, radniku treba izreći mjeru primjerenu težini povrede i posljedica, kao i osobi počinitelja (stupanj odgovornosti, ponašanje prije i poslije učinjene povrede i sl.)“, Simonović, 2001:282..

¹⁶ „Brisanjem kazne, kao svojevrsnim načinom ostvarenja fikcije nekažnjavanosti, postiže se konačna reintegracija (rehabilitacija) kažnjenog državnog službenika.“, Bezbradica, 2007:196.

¹⁷ Izvor podataka: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Crne Gore, Rješenje broj: UP/I-007/15-788/4 od 30. ožujka 2015. godine

4. DISCIPLINSKI POSTUPAK¹⁸

Disciplinski postupak pokreće se zaključkom, koji sadrži: osobne podatke policijskog službenika (ime i prezime, jedinstveni matični broj, datum i mjesto rođenja, adresu); naziv organizacijske jedinice u kojoj policijski službenik radi; činjenični opis radnje izvršenja povrede službene dužnosti koja mu se stavlja na teret; vrijeme i mjesto izvršenja, kao i druge okolnosti za utvrđivanje povrede službene dužnosti; pravnu kvalifikaciju povrede službene dužnosti, kao i prijedlog o dokazima koje treba izvesti. Protiv policijskog službenika za povredu službene dužnosti može se pokrenuti i voditi disciplinski postupak i za vrijeme dok se nalazi na bolovanju, ukoliko priroda bolesti to dozvoljava. Policijski službenik se može braniti sam, putem odvjetnika, zastupnika ili predstavnika sindikata. U disciplinskom postupku, tijelo koje vodi postupak dužno je omogućiti sudjelovanje u postupku predstavnika sindikata. Rasprava u disciplinskom postupku je usmena i javna. Javnost na raspravi može se isključiti samo ako to zahtijevaju razlozi morala, javne sigurnosti, kao i ako postoji ozbiljna i neposredna opasnost ometanja usmene rasprave (čl. 4.-7. Pravilnika).

Zastara je pravna nemogućnost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka protiv osnovano sumnjivog počinitelja povrede službene dužnosti. Zastarijevanje upozorava nadležna tijela na potrebu odgovornijeg i savjesnijeg obavljanja dužnosti u otkrivanju i kažnjavanju počinitelja disciplinskih prijestupa, kako ne bi protekao zakonski rok u kojem se postupak može pokrenuti i voditi. Pokretanje disciplinskog postupka za lakšu povredu službene dužnosti zastarijeva u roku od tri mjeseca od dana saznanja za povredu službene dužnosti, odnosno u roku od šest mjeseci od dana kada je učinjena lakša povreda službene dužnosti. Pokretanje disciplinskog postupka za težu povredu službene dužnosti zastarijeva u roku od šest mjeseci od dana saznanja za povredu službene dužnosti, odnosno u roku od jedne godine od dana kada je učinjena teža povreda službene dužnosti. U slučaju ponavljanja lakših povreda službene dužnosti, pokretanje disciplinskog postupka zastarijeva u roku od šest mjeseci od dana kada je posljednja disciplinska odluka postala konačna. Vođenje disciplinskog postupka zastarijeva kad protekne tri puta onoliko vremena koliko je zakonom utvrđena zastarjelost pokretanja, a u svakom slučaju zastarjelost nastupa u roku od četiri godine od dana saznanja za povredu službene dužnosti. Ako povreda službene dužnosti ima obilježja krivičnog djela, za apsolutne rokove zastarjelosti primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje krivična odgovornost¹⁹. Zastarjelost ne teče za vrijeme kad

¹⁸ Disciplinski postupak, tijela za pokretanje, vođenje i odlučivanje, te njihova organizacija pobliže su, temeljem čl. 107. ZUP-a, uređeni Pravilnikom. Za pitanja disciplinskog postupka, a koja nisu uređena ZUP-om i Pravilnikom, temeljem čl. 88. st. 2. ZDSN, primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku (dalje: ZOUP), Službeni glasnik Crne Gore, broj: 60/03, 32/11.

¹⁹ Ako u Krivičnom zakoniku nije drugačije određeno, krivično gonjenje ne može se poduzeti kad protekne: 1. dvadeset pet godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može

disciplinski postupak nije moguće pokrenuti, odnosno voditi (čl. 91. ZDSN-a).

4.1. Disciplinski postupak za lakše povrede službene dužnosti

Disciplinski postupak za lakše povrede službene dužnosti pokreće i vodi rukovoditelj organizacijske jedinice u kojoj policijski službenik radi (dalje: rukovoditelj), na temelju osobnog saznanja, prijedloga rukovoditelja unutarnje kontrole Uprave policije ili prijave druge osobe. Rukovoditelj je dužan u najkraćem roku od saznanja za povredu službene dužnosti pokrenuti disciplinski postupak. Prilikom raspravljanja o disciplinskoj odgovornosti policijskog službenika za lakšu povredu službene dužnosti, rukovoditelj je dužan saslušati policijskog službenika i , radi utvrđivanja pravilnog i potpunog činjeničnog stanja, izvesti sve potrebne dokaze koji su od značaja za vođenje postupka i izricanje disciplinske mjere. Rukovoditelj može odrediti drugog zaposlenog da od policijskog službenika, svjedoka i drugih osoba uzme izjave i prikupi druge dokaze od značaja za pokretanje i vođenje disciplinskog postupka, utvrđivanje odgovornosti i izricanje disciplinske mjere. Žalba protiv rješenja o izrečenoj disciplinskoj mjeri za lakšu povredu službene dužnosti, u roku od osam dana od dana prijema rješenja, može se izjaviti ministru unutarnjih poslova (dalje: ministar), koji može: odbaciti ili odbiti žalbu; usvojiti žalbu i poništiti prvostupanjsko rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak; preinačiti prvostupanjsko rješenje ili obustaviti postupak. Izjavljena žalba ne odlaže izvršenje rješenja (čl. 105. st. 4., čl. 109. a ZUP-a i čl. 10-13. Pravilnika).

4.2. Disciplinski postupak za teže povrede službene dužnosti

Disciplinski postupak za teže povrede službene dužnosti, pokreće osoba koju ovlasti ministar (dalje: disciplinski tužitelj)²⁰, na prijedlog rukovoditelja ili rukovoditelja unutarnje kontrole Uprave policije, koji su, na temelju osobnog saznanja ili na inicijativu druge osobe, dužni u najkraćem roku od učinjene teže povrede službene dužnosti ili saznanja za povredu, podnijeti disciplinskom

izreći kazna zatvora od četrdeset godina; 2. dvadeset godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko petnaest godina; 3. petnaest godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko deset godina; 4. deset godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko pet godina; 5. pet godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine; 6. tri godine od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko jedne godine; 7. dvije godine od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna (čl. 124. st.1. Krivičnog zakonika Crne Gore, Službeni list Crne Gore, broj: 70/03, 13/04 - ispr., 47/06, 40/08, 25/10, 32/11, 64/11 - dr. zakon, 40/13 i 56/13 - ispr.).

²⁰ Palič i dr. (2009: 91), s pravom, ističu da nezadovoljna stranka ne može imati direktno pravo na pokretanje disciplinskog postupka jer bi bilo moguće „na takav način zbog određenih subjektivizama, bez određenih filtera šikanirati jednu javnu službu (...)“.

tužitelju prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka. Ministar će, na prijedlog disciplinskog tužitelja, odbaciti prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka ukoliko nađe da je nastupila zastarjelost pokretanja ili da radnja izvršenja koja se policijskom službeniku stavlja na teret ne predstavlja težu povredu službene dužnosti ili ako ne postoje dokazi kojima se potvrđuje osnovanost tog prijedloga. Ukoliko disciplinski tužitelj ocijeni da je prije donošenja zaključka o pokretanju disciplinskog postupka neophodno dopuniti prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka i pribaviti potrebne dokaze odložiti će donošenje zaključka i, po pravilu, potrebne dokaze pribaviti sam ili zatražiti od rukovoditelja da to učini najkasnije u roku od osam dana od dana dostavljanja zahtjeva za dopunu prijedloga. Disciplinski tužitelj može zahtijevati dostavljanje potrebnih dokaza i od drugih rukovoditelja organizacijskih jedinica Uprave policije koji su dužni postupiti po njegovom zahtjevu. Ukoliko prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka sadrži sve potrebne podatke i ukoliko su dostavljeni svi potrebni dokazi iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je policijski službenik učinio težu povredu službene dužnosti, zaključak za pokretanje disciplinskog postupka sa spisima predmeta, disciplinski tužitelj dostavlja disciplinskoj komisiji (dalje: Komisija). Disciplinski postupak smatra se pokrenutim danom dostavljanja zaključka o pokretanju disciplinskog postupka Komisiji. Komisija se sastoji od predsjednika i šest članova, koje imenuje ministar. Disciplinski postupak vodi vijeće Komisije (dalje: Vijeće) sastavljeno od predsjednika i dva člana. Vijeće je dužno, u roku od 30 dana od dana prijema zaključka za pokretanje disciplinskog postupka, zakazati raspravu. Poziv za raspravu, sa zaključkom o pokretanju disciplinskog postupka, dostavlja se disciplinskom tužitelju i policijskom službeniku, najkasnije pet dana prije održavanja rasprave. Ako na raspravu ne dođe policijski službenik koji je uredno pozvan, a svoj izostanak ne opravda, rasprava će se održati u njegovom odsustvu. U slučaju nedolaska policijskog službenika ili kad policijski službenik odbije iznijeti obranu i odgovarati na postavljena pitanja, Vijeće će pročitati njegovu izjavu koju je ranije dao na zapisnik. Ako na raspravu ne dođe branitelj policijskog službenika, a svoj izostanak ne opravda, rasprava će se održati bez njegove nazočnosti. Vijeće ne mora prekinuti ili odgoditi raspravu na zahtjev policijskog službenika radi angažiranja branitelja, ako policijski službenik nije angažirao branitelja, a bio je poučen o tome. Raspravom rukovodi predsjednik Vijeća. Tijekom rasprave vodi se zapisnik koji potpisuju predsjednik Vijeća, disciplinski tužitelj, policijski službenik i zapisničar. Oštećeni koji se odazvao pozivu ima pravo: predlagati dokaze, postavljati pitanja policijskom službeniku, svjedocima i vještacima te davati primjedbe na njihove iskaze, kao i druge izjave i prijedloge. Kad su svjedok ili druga osoba koju bi trebalo saslušati na raspravi nedostupni ili su u bijegu ili im se ne zna mjesto stanovanja ili je njihov dolazak na raspravu otežan, kao i u drugim opravdanim slučajevima, Vijeće može odlučiti da se pristupi izvođenju dokaza čitanjem njihovih izjava ranije danih na zapisnik²¹.

²¹ „(...) ne znači da izjava svjedoka mora uvijek biti dana pred sudom da bi se priznala kao

Vijeće odlučuje koje će dokaze i kojim redom izvoditi na raspravi. Vijeće može odlučiti da se na raspravi izvedu i dokazi koji nisu predloženi, odnosno od kojih se odustalo. Vijeće, nakon završene rasprave, a na temelju izvedenih dokaza predlaže ministru donošenje odluke, koji može rješenjem obustaviti disciplinski postupak (ako utvrdi da je: nastupila zastarjelost pokretanja, odnosno vođenja disciplinskog postupka; policijskom službeniku za istu težu povredu službene dužnosti već izrečena disciplinska mjera; policijskom službeniku prije donošenja rješenja prestao radni odnos u Upravi policije), policijskog službenika osloboditi od odgovornosti (ako: radnja zbog koje je pokrenut disciplinski postupak ne predstavlja težu povredu službene dužnosti; težu povredu službene dužnosti nije učinio svojom krivnjom; postoje druge okolnosti koje isključuju njegovu odgovornost; nije dokazano da je počinio težu povredu službene dužnosti koja mu je stavljena na teret) ili ga oglasiti odgovornim i izreći mu odgovarajuću disciplinsku mjeru (čl. 14.-20., 22.-23., 25.-30., 34.-37. Pravilnika).

Odluka o disciplinskoj odgovornosti državnog službenika mora biti činjenično i pravno valjana obrazložena, kako bi bilo sasvim jasno zbog čega je konkretna odluka donesena, koji dokazi su prihvaćeni, a koji ne odnosno na temelju čega je stvoren zaključak o odgovornosti i koje odlučne činjenice su uzete u obzir prilikom odmjeravanja kazne (čl. 203. st. 2. ZOUP-a).²² Protiv rješenja o disciplinskoj odgovornosti policijski službenik može, u roku od osam dana od prijema rješenja, izjaviti žalbu Komisiji za žalbe koja odluku po žalbi mora donijeti u roku od 30 dana od dana prijema žalbe. Izjavljena žalba ne odlaže izvršenje rješenja (čl. 109. a ZUP-a, čl. 135.-137. ZDSN-a.).

5. UDALJENJE S RADA

Udaljenje s rada je institut kojim se policijski službenik, u zakonom propisanim slučajevima, može ili mora udaljiti s rada do okončanja disciplinskog

dokaz. Ono što je bitno da bi se osiguralo pravo na pošteno suđenje u građanskim postupcima je mogućnost da se osoba koja je u pitanju, upozna sa dokumentima, osporava ih i komentira. 30. U tom smislu Sud primjećuje da je na raspravi pred disciplinskim sudom podnositelj zahtjeva, koji je bio zastupan po odvjetniku, bio propisno upoznat sa svim dokazima protiv njega i da mu je dana odgovarajuća mogućnost da komentira izvedene dokaze (vidi, a contrario, stavak 56. presude Vanjak, citirane gore). Nakon što su dokazi pročitani, uključujući zapisnike o izjavama svjedoka, podnositelj zahtjeva i njegov odvjetnik nisu prigovorili načinu na koji su dokazi izvedeni (...)“; Europski sud za ljudska prava (dalje: ESLJP), predmet Trubić protiv Hrvatske, zahtjev br. 44887/10, Odluka od 2.10.2012., www.vlada.hr

²² “Tijelo koje izriče kaznu mora u samom tekstu odluke ukazati na osnovu kojih razloga je tu odluku donijelo, što se zainteresiranoj osobi stavljalo na teret; ovo je naročito važno jer se time zainteresiranoj osobi omogućava da sazna zašto je kažnjena, a razlozi izloženi na kraju mogu biti i različiti od onih sa kojima se započelo. Zamislimo da su postojale 3 zamjerke i da je disciplinsko tijelo odustalo od dvije, a zadržalo jednu. Ovu treću zamjerku zainteresirana osoba može osporavati, govoreći da je pogrešna ili čak da je točna, ali da je riječ o grešci pa, prema tome, kazna nije opravdana; tako se rasprava može lakše započeti ukoliko je odluka obrazložena.”, Braibant, 2002: 326.

ili krivičnog postupka. Po svojoj prirodi udaljenje s rada nema karakter kazne već je samo provizorno i zaštitno sredstvo u interesu službe²³. Udaljenjem s rada službenik ne gubi svoje svojstvo – on i dalje ostaje službenik i zadržava svoje radno mjesto, jedino ne obavlja svoje redovne zadaće.

Zakonodavac razlikuje obvezatno i fakultativno udaljenje s rada. Policijski službenik biti će privremeno udaljen sa rada: 1. ako je zatečen u vršenju teže povrede službene dužnosti za koju je propisano izricanje mjere prestanak radnog odnosa, do okončanja disciplinskog postupka; 2. za vrijeme trajanja pritvora²⁴; 3. ako je protiv njega pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela sa elementima korupcije ili krivičnog djela učinjenog na radu ili u vezi sa radom, do okončanja krivičnog postupka. Policijski službenik može biti privremeno udaljen sa rada i kad je protiv njega pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti ili disciplinski postupak zbog teže povrede službene dužnosti ako bi njegova nazočnost na radu štetila interesu, odnosno ugledu Ministarstva ili Policije ili ometala tijek disciplinskog postupka. Policijski službenik može biti privremeno udaljen sa rada i prije pokretanja krivičnog postupka kad je donijeta naredba o provođenju istrage protiv njega za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti ako bi njegova nazočnost na radu štetila interesu, odnosno ugledu Ministarstva ili Policije. Neposredni rukovoditelj je dužan podnijeti obrazloženi prijedlog za privremeno udaljenje sa rada policijskog službenika, ukoliko je ispunjen neki od uvjeta za privremeno udaljenje. Policijskom službeniku koji je privremeno udaljen sa rada oduzima se službena značka, službena iskaznica, oružje i druga oprema koja mu je povjerena za vršenje poslova, dok privremeno udaljenje traje. Protiv rješenja o udaljenju s rada može se, u roku od osam dana od prijema rješenja, podnijeti žalba Komisiji za žalbe, koja je o žalbi dužna odlučiti u roku od pet dana. Izjavljena žalba ne odlaže izvršenje rješenja. Za vrijeme privremenog udaljenja sa rada policijski službenik ima pravo na naknadu zarade u visini 60% zarade, a ako uzdržava obitelj u visini 80% zarade koju je ostvario u mjesecu prije privremenog udaljenja sa rada. Policijskom službeniku vraća se neisplaćeni dio zarade sa zateznim kamatama, ako je: 1. krivični, odnosno disciplinski postupak obustavljen; 2. pravomoćnom odlukom u krivičnom, odnosno u disciplinskom postupku oslobođen od odgovornosti. Naknada zarade za vrijeme pritvora isplaćuje se na teret tijela koje je odredilo pritvor. Tijelo koje je donijelo rješenje o pritvoru dužno je o tome, u roku od tri dana, obavijestiti Ministarstvo (čl. 108., 108. a i 108. b ZUP-a; čl. 109. a ZUP-a; čl. 135.-137. ZDSN-a).

²³ „Opće značajke suspenzije jesu legalitet, privremenost, represivnost, preventivnost i akcesornost.”, Bolanča, 1995: 828.

²⁴ „Dok se nalazi u pritvoru zaposleni nije u objektivnoj mogućnosti obavljati svoje poslove, pa zbog toga sama činjenica određivanja pritvora automatski dovodi do njegovog udaljenja sa rada u državnom organu. Upravo zbog toga, udaljenje sa rada počinje od prvog dana pritvora i traje do njegovog prestanka.“ Novaković, 2003:150.-151.

6. SUDSKA ZAŠTITA PROTIV KONAČNE ODLUKE U DISCIPLINSKOM POSTUPKU

Policijski službenici mogu sudsku zaštitu tražiti pred sudbenim tijelima²⁵ (Upravni, Vrhovni i Ustavni sud Crne Gore, te Europski sud za ljudska prava) redosljedom (obraćanja sudu) kojeg moraju pritom poštivati. Protiv konačne odluke u disciplinskom postupku, policijski službenici mogu pred Upravnim sudom podnošenjem tužbe pokrenuti upravni spor. Protiv pravomoćne presude u upravnom sporu može se Vrhovnom sudu izjaviti izvanredni pravni lijek zahtjev za izvanredno preispitivanje presude (čl. 138. ZDSN-a, čl. 3., 7., 40.-41. Zakona o upravnom sporu, Službeni list Crne Gore, broj: 60/03, 32/11). Ustavna žalba protiv pojedinačnog akta kojim je odlučeno o pravu policijskog službenika (protiv odluke u upravnom sporu) može se podnijeti Ustavnom sudu ako je podnositelju povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajamčena Ustavom. Ustavna žalba se podnosi u roku od 60 dana od prijema presude u upravnom sporu (čl. 48.-50. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, Službeni list Crne Gore, broj: 64/08, 46/13, 51/13). Radi povrede prava zajamčenih Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Službeni list Srbije i Crne Gore-Međunarodni ugovori, br. 9/03), policijski službenici mogu, podnošenjem zahtjeva, pokrenuti spor pred Europskim sudom za ljudska prava.²⁶

7. ZAKLJUČAK

Katalog lakših i težih povreda službene dužnosti je dostatan da se njime obuhvate sva nedopuštena ponašanja policijskih službenika, a katalog kazni omogućuje individualizaciju kazne prema svakom počinitelju odnosno počinjenoj povredi službene dužnosti. Primjedba sustavu kazni može se staviti zbog mogućnosti da se policijskom službeniku za jedno djelo izrekne više kazni (Krbek, 1958)²⁷.

²⁵ „Ići sucu znači ići pravdi. U ovih pet antičkih riječi smještena je čitava civilizacija prava i pravosuđa.“, Perović, 1996:7.

²⁶ Europski sud za ljudska prava, u predmetu *Vanjak protiv Hrvatske* jasno je utvrdio da policijski službenici imaju pravo pristupa Sudu u disciplinskim predmetima: “30. Kad je riječ o primjenjivosti članka 6. stavka 1. Konvencije na disciplinski postupak protiv državnog službenika, Sud je presudio da u načelu nema opravdanja za isključenje redovnih radnih sporova državnih službenika poput onih koji se odnose na plaće, doplatke i slična prava iz jamstava članka 6. s osnove posebne naravi odnosa između određenog državnog službenika i dotične države. Zapravo, postojat će presumpcija da se članak 6. primjenjuje. Tužena će država morati dokazati, kao prvo, da podnositelj zahtjeva, koji je državni službenik, nema pravo pristupa sudu prema nacionalnom pravu i, kao drugo, da je opravdano isključenje prava iz članka 6. u odnosu na tog državnog službenika (vidi *Vilho Eskelinen and Others v. Finland [GC]*, br. 63235/00, § 62, ECHR 2007- (...)., *Vanjak protiv Hrvatske*, presuda od 14. siječnja 2010, zahtjev 29889/04, www.pravosudje.hr

²⁷ Stajalište da bi u službeničkom zakonodavstvu bilo svrhovito propisati mogućnost kombiniranja uvjetne kazne prestanka službe s novčanom kaznom, u hrvatskoj pravnoj teoriji zastupa Rajko,

Postupovnim odredbama omogućuje se brza i efikasna provedba disciplinskog postupka, a policijskim službenicima se jamči pravo na sudjelovanje u postupku. Zakonodavac je nadležnim tijelima propisao kratke rokove za provedbu prethodnog postupka odnosno za donošenje odluke o disciplinskoj odgovornosti nakon što disciplinski postupak bude pokrenut, a određeni rokovi zastarijevanja omogućuju da se disciplinski postupak završi u propisanom roku, pri čemu zakonodavac opravdano daje više vremena za provedbu postupka kada se radi o povredama službene dužnosti koje imaju obilježja krivičnog djela. Primjedba se može staviti i odredbi prema kojoj žalba na izrečenu disciplinsku mjeru nema suspenzivni karakter jer se time, bez postojanja opravdanih razloga, odstupa od općeg pravila da žalba odlaže izvršenje rješenja (čl. 225. ZOUP-a). Kod fakultativnog udaljenja s rada bilo bi korisno primjenu tog instituta uvjetovati i opravdanim očekivanjem da bi policijskom službeniku mogla biti izrečena najstroža kazna – prestanak radnog odnosa,²⁸ te obvezati tijelo koje vodi disciplinski postupak da svakih 6 mjeseci preispita da li i dalje egzistiraju razlozi za udaljenje s rada policijskog službenika. Odredbe o sudskoj zaštiti omogućuju policijskim službenicima da zaštitu svojih prava ostvare pred sudovima u Crnoj Gori te pred Europskim sudom za ljudska prava. Po uzoru na čl. 5. njemačkog Saveznog disciplinskog zakona - Bundesdisziplinargesetz (dalje SDZ Njemačke), Bundesgesetzblatt IS 1510/2001, 160/2009, 2554/11, 3154/13, 3386/13 <http://www.juris.de>), trebalo bi za povrede službene dužnosti počinjene u vrijeme službe, propisati kazne umanjenja mirovine i oduzimanja mirovine, a koje bi se izricale osobi koja je nakon počinjenja povrede službene dužnosti umirovljena, neovisno da li je tijekom njezine službe pokrenut disciplinski postupak. Ovo iz razloga jer se ponekad može raditi o tako teškim djelima da bi, da se za njih znalo, policijskom službeniku bila izrečena kazna prestanka radnog odnosa, pa ga sami odlazak u mirovinu ne bi trebao abolirati od odgovornosti odnosno odlaskom u mirovinu određena osoba ne bi trebala biti u povoljnijem položaju od one koja nije umirovljena, a počinila je isto ili slično djelo. Za realizaciju navedenih kazni trebalo bi izmijeniti zakonodavstvo kako bi se disciplinski postupak mogao voditi protiv umirovljenika, te odrediti osobu nadležnu za disciplinski progon i stvarno nadležni disciplinski sud.

ističući da se „u protivnom u praksi maksimalna novčana kazna može pokazati strožom kaznom od uvjetne kazne prestanka službe.“, Rajko, 2008: 983.

²⁸ Uvjet da se državni službenik može udaljiti iz službe ako je vjerojatno da će u disciplinskom postupku biti izrečena kazna prestanak državne službe, sadrži u paragrafu 38. SDZ Njemačke.

Literatura:

1. Benković, B. (2010). *Disciplinska odgovornost državnih službenika u pravu Republike Hrvatske i pravu Bosne i Hercegovine* (magistarski rad), Osijek: Pravni fakultet Sveučilišta u Osijeku.
2. Bezbradica, R. (2007). *Disciplinska odgovornost državnih službenika*. Radno i socijalno pravo, 11 (1), 151.-196.
3. Bolanča, D. (1985). *Posebnosti suspenzije pomoraca u hrvatskom radnom i pomorskom pravu*, Pravo u gospodarstvu, 34 (11-12), 825.-840.
4. Braibant, G. (2002). *Administrativno pravo Francuske*, Beograd : JP Službeni list SRJ Beograd i CID Podgorica.
5. Brajić, V. (2001). *Radno pravo*, Beograd: Savremena administracija.
6. Cardona, F. (2003). *Liabilities and Discipline of Civil Servants*.
<http://www.sigmaweb.org/publicationsdocuments/37890790.pdf>, posjeta 20.02.2015.
7. Čukić, Z. (2006). *Disciplinska odgovornost zaposlenih*. Sudska praksa, 26 (1), 48.-49.
8. Dedić, S., Gradašćević-Sijerčić, J. (2005). *Radno pravo*. Sarajevo: Pravni fakultet u Sarajevu.
9. Drmić, A. (2010) *Vrste povreda službene dužnosti i disciplinske sankcije*. Hrvatska javna uprava, 10 (3), 771.-797.
10. Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Službeni list Srbije i Crne Gore – Međunarodni ugovori 9/03.
11. <http://www.pravosudje.hr> , posjeta 20.02.2015.
12. <http://vlada.hr> , posjeta 20.02.2015.
13. Ilić, A. (2012) *Disciplinska i materijalna odgovornost državnih službenika u pravnom sistemu Republike Srbije*, <http://www teme.junis.ni.ac.rs/.../ teme%201-2012-23%20lat.pdf> , 20.02.2015., 377.-391.
14. Kolakušić M. (2006). *Postupak radi povrede službene dužnosti državnih službenika i namještenika, te udaljenje iz službe (s osvrtom na policijske i sudske službenike)*, <http://www.upravnisudrh.hr/radovi.html> - posjeta 29.12.2014.
15. Kodeks policijske etike, Službeni list Crne Gore, broj: 46/13.
16. Krašovec, D. (2006). *Pogodba o zaposlitvi in odgovornost za delovne obveznosti*, Ljubljana: Upravna akademija.

17. Krbek, I. (1958). *Upravno pravo FNRJ, III . knjiga*. Beograd: Savremena administracija
18. Krivični zakonik Crne Gore, Službeni list Crne Gore, broj: 70/03, 13/04 - ispr., 47/06, 40/08, 25/10, 32/11, 64/11 - dr. zakon, 40/13 i 56/13 - ispr.
19. Lubarda B. (2001). *Disciplinska odgovornost i harmonizacija prava*, Pravo i privreda, br.5-8, 241.-253.
20. Mandić, M. (2011). *Disciplinska odgovornost radnika i državnih službenika*, u: Dukić-Mijatović M. (ur.), *Aktuelne promene u pravnom sistemu država u regionu*, Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, 551.-561.
21. Milković D. (2005). *Odgovornost službenika za povredu službene dužnosti*. Radno pravo, broj 6, 58.-64.
22. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Crne Gore, Rješenje broj: UP/I-007/15-788/4 od 30. ožujka 2015. godine.
23. Nikolić, G. (2008). *Disciplinska odgovornost državnih službenika* (magistarski rad), Beograd: Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu.
24. Novaković, S. (2003). *Disciplinska odgovornost zaposlenih u državnim organima*, Pravni život, 52 (3-4), 135.-151.
25. Palič, N., Haralampieva, E. (2009). *Disciplinski postupak i disciplinske mere za nastali prestup/prekršaj*, U. Zbornik radova sa regionalne konferencije o notarijatu, Skopje, 85.-108.
26. Perović, S. (1996) *Prirodno pravo i sud*, Beograd: Udruženje pravnika Srbije.
27. Pravilnik o utvrđivanju disciplinske odgovornosti policijskih službenika, Službeni list Crne Gore, broj: 31/13.
28. Rajko, A. (2008). *Zakon o lokalnim službenicima i namještenicima – kritički osvrt*, Hrvatska javna uprava, 8 (4), 969.-987.
29. Rajšter Vranović, B. (2009). *Disciplinska odgovornost po Zakonu o javnih uslužbencih*. Pravna praksa, 28 (36), 11.-13.
30. Savezni disciplinski zakon Njemačke, IS 1510/2001, 160/2009, 2554/11, 3154/13, 3386/13, www.juris.de, 20.02.2015.
31. Simonović, D. (2001). *Individualizacija disciplinske mjere*. Pravo i privreda, 38 (5-8), 275.-282.
32. Simović, V. (2003). *Disciplinska odgovornost zaposlenih prema novom Zakonu o radu Republike Crne Gore*, Pravni život, 52 (10), 871.-881.

33. Šunderić, B. (2005). *Komentar Zakona o radnim odnosima u državnim organima*, Beograd: Glosarijum.
34. Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Službeni list Crne Gore, broj: 39/11, 50/11, 66/12, 34/14, 53/14).
35. Zakon o općem upravnom postupku , Službeni glasnik Crne Gore, broj: 60/03, 32/11.
36. Zakon o unutarnjim poslovima, Službeni list Crne Gore, broj: 44/12, 36/13, 1/15.
37. Zakon o upravnom sporu, Službeni list Crne Gore, broj: 60/03, 32/11
38. Zakon o Ustavnom sudu Crne Gore, Službeni list Crne Gore, broj: 64/08, 46/13, 51/13.

Summary

Disciplinary responsibility of police officers in the Republic of Montenegro

Along with presenting the standpoints of legal theory, the author in the paper present a review and description of legal regulations regarding disciplinary responsibility of police officers in the law of the Republic of Montenegro. The author concludes that the legislator proscribed a sufficient number of violations of official duty and disciplinary measures, in that way providing legal qualification of all unacceptable behaviours and enabling individualised measures with regard to each violation and offender. It needs to be emphasized that detailed procedural provisions have been proscribed, thus enabling rapid implementation of disciplinary proceedings and the protection of rights of police officers in the proceedings, and providing sufficient period of time to complete disciplinary proceedings when a case is returned for repeated treatment by the court. A remark to the current legal regulations primarily refers to proscribing the possibility to impose a police officer with multiple disciplinary measures for the same violation.

Key words: disciplinary procedure, disciplinary responsibility, official duty, police officer, the Republic of Montenegro